

El repte de transformar l'ésser humà

quaderndelesidees.press/transhumanisme-el-repte-de-transformar-lesser-huma/

Abril 14, 2019

La natural aspiració de l'ésser humà a «millorar» mitjançant la utilització de la ciència i la tecnologia, però també amb l'educació i la cultura, sembla que no és suficient per alguns. De fet, ja des del naixement de la genètica, hi ha hagut postures eugenistes, que volen «seleccionar» els individus portadors de determinats caràcters, al marge dels mecanismes propis de l'evolució biològica. Un dels moviments que adopta aquest posicionament és el **transhumanisme**. Julian Huxley, primer director general de la UNESCO, va proposar el terme *transhumanisme* el 1957 com la possibilitat de l'home de millorar-se a si mateix a través de la ciència i la tecnologia, en termes de factors genètics, ambientals i socials¹. Per cert, Julian era germà de l'escriptor Aldous Huxley, autor de *Brave New World* (1932), una interessant distopia eugenista².

Fotografia de Patxi Ocio i Casamartina.

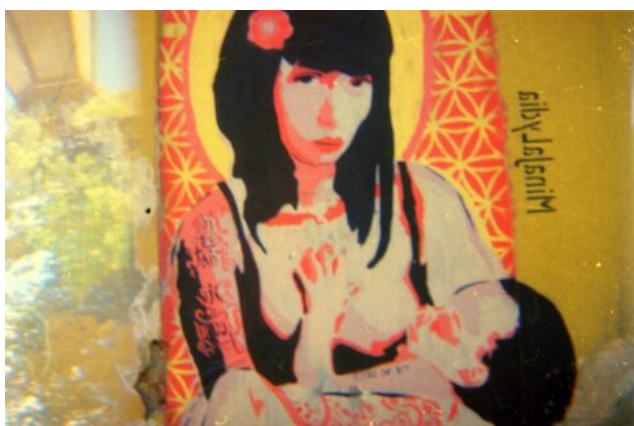
El transhumanisme és avui una ideologia molt transversal. La World Transhumanist Association, continuadora de l'entitat fundada per Huxley, ha donat pas a Humanity+(H+), una organització internacional que advoca per l'ús ètic de la tecnologia per ampliar les capacitats humanes segons la **Declaració Transhumanista (FAQ)**³. Un dels seus fundadors, Nick Bostrom, defineix el transhumanisme com «un moviment cultural, intel·lectual i científic que afirma el deure moral de millorar les capacitats físiques i cognitives de l'espècie humana, i aplicar a l'home les noves tecnologies perquè puguin eliminar els aspectes no desitjats i no necessaris de la condició humana: el sofriment, la malaltia, l'envelliment i, fins i tot, la condició mortal»⁴. Tot i que en el món anglosaxó el debat fa anys que és viu, en el nostre país és més recent⁵⁻⁶⁻⁷.

Els transhumanistes han volgut fixar dates concretes per assolir determinades fites en aquest procés, com la **singularitat tecnològica** el 2045⁸, potser per causa d'una fe il·limitada en la tecnologia, per un desig insatisfet de transcendència, o, directament,

per una por, aquesta sí, real, al sofriment i a la mort. De fet, el transhumanisme s'assenta en tres pilars fonamentals: la superintel·ligència, la superlongevitat i el superbenestar.

La **superintel·ligència** consisteix a disposar de capacitats cognitives extraordinàries. Humanity+ la defineix com «la que té la capacitat de superar radicalment els millors cervells humans en pràcticament tots els camps, incloent la creació científica, la saviesa en general, i les habilitats socials. [...] Això és òbviament un llarg termini i una meta incerta, però podria ser assolible a través de la càrrega i el consegüent augment gradual dels nostres cervells biològics, mitjançant nootròpics, tècniques cognitives, eines informàtiques, interfícies neurals per ordinador o implants al cervell» (FAQ, resposta 22). L'extraordinari progrés de la neurociència ens està ajudant a entendre millor com és i com funciona el nostre cervell, tant per optimitzar el seu rendiment com per combatre millor les malalties neuropsiquiàtriques⁹⁻¹⁰, però encara estem lluny —si mai hi arribarem— de poder emular, transferir o copiar el cervell humà en substrats no biològics o bé que hi hagi intel·ligències artificials (generals) que ens superin¹¹.

El segon pilar és la **superlongevitat**. Pels transhumanistes «l'objectiu és (viure) anys més saludables, feliços i productius. L'ideal seria que tots haurien de tenir el dret a triar quan i com morir —o no morir. Els transhumanistes volen viure més temps perquè volen fer, aprendre i experimentar més, divertir-se més i passar més temps amb els seus éssers estimats, seguir creixent i madurar més enllà de les miserables vuit dècades que ens han estat assignades pel nostre passat evolutiu, i per tal d'arribar a veure per si mateixos el que ens depara el futur» (FAQ, resposta 27). Investigadors que comparteixen aquesta posició, com Aubrey de Grey, consideren l'envelliment com una malaltia que podríem arribar a controlar i a vèncer, i viure així molts anys una vellesa més plena. En aquest sentit, tot i que la recerca està produint resultats molt interessants¹², la seva aplicació clínica pel millorament de les funcions cognitives en persones grans afectades de malalties neurodegeneratives es troba encara lluny¹³.

Fotografia de Zita Vehil.

El tercer pilar és el **superbenestar**, que seria evitar les malalties i el patiment. La posició eugenèsica dels transhumanistes defensa «els principis d'autonomia corporal i la llibertat de procreació. Els pares han de poder triar per si mateixos si es reproduïxen, com es reproduïxen i quins mètodes tecnològics utilitzen en la seva

reproducció. L'ús de la medicina genètica o el cribratge d'embrions per augmentar la probabilitat d'un nen sa, feliç i amb múltiples talents és una aplicació responsable i justificable de la llibertat reproductiva dels pares» (FAQ, resposta 12). Compten doncs amb dur a terme una eugenèsia radical, és a dir, proposen «dissenyar» embrions amb els «millors» gens, mitjançant la manipulació del nostre genoma, perquè així els éssers humans estiguin «millorats» respecte dels actuals^{14,15}. De tota manera, aquestes propostes tenen una viabilitat hipotètica, perquè quin és el «millor» gen de la intel·ligència que hagi de ser modificat? Estudis recents han trobat uns 50 gens relacionats, però que poden explicar només un 20% del 50% de component heretable de la intel·ligència¹⁶; l'altre 50% és ambiental, inclosa l'educació. Per tant, som lluny de saber què cal modificar. És cert que el progrés en les tècniques d'enginyeria genètica, com el CRISPR, posaria més a prop la possibilitat de modificar el genoma dels embrions humans o de les cèl·lules de la línia germinal, i permetria, doncs, que els canvis introduïts passin a la descendència¹⁷, però els codis bioètics actuals no ho permeten. Malgrat això, ja hem vist alguns investigadors que ho han intentat, com el xinès He Jiankui¹⁸, tot i que la comunitat científica havia acordat un posicionament prudent sobre el tema pels riscos inherents¹⁹. Considero que, més aviat, aquestes noves tècniques s'haurien d'utilitzar per combatre malalties, com de fet ja s'està investigant en alguns tipus de càncer o malalties rares²⁰.

En conclusió, la ponderació en el judici ètic dels riscos i els beneficis de l'aplicació de les tecnologies emergents, així com de la vida i dignitat dels éssers humans que se'n puguin beneficiar o perjudicar, ha de guiar-nos a l'hora de prendre les decisions, com a individus i com a societat, que estiguin més d'acord amb la nostra naturalesa i respectin la nostra llibertat. Les posicions transhumanistes no sempre ho respecten, més aviat sembla que podrien augmentar les diferències entre individus, segons estiguin «millorats» o no, i minimitzen els riscos enfront d'una avaluació crítica de l'impacte d'aquestes tecnologies en les futures generacions.

Miquel Àngel Serra

Miquel Àngel Serra

Barcelona, 1961. És doctor en Biologia (UAB) i investigador en Biomedicina. Actualment, és gestor d'investigació del Laboratori de Neurofarmacologia (DCEXS) de la Universitat Pompeu Fabra. Treballa en l'àmbit de les neurociències i imparteix docència en bioètica i gestió de la investigació científica. Ha coordinat, juntament amb Albert Cortina, el llibre [...]

[Llegir més](#)

